

SZÜNJ MEG, VARÁZS

GOBBY FEHÉR GYULA

Pósa János egyetemista akkor ismerte meg Bucskó Ilonát, mikor az a fenekébe szúrt. János már lefeküdt a paraván mögött levő keskeny ágyra, nadrágját engedelmesen letolta az orvos utasítása szerint, s lázban égve várta, hogy átessen az injekciózás kellemetlenségein. Megjöttem, doktor úr. Hallotta a nővér hangját. S azután azt is: Majd én megcsinálom, csak ledobom a kabátomat. Némi susogás hallatszott, majd Ilona lépett melléje, és egy kis alkoholos vattával törölte végig a bőrét, ott, ahol a következő pillanatban behatolt a tű.

*

János a vasútállomáson fázott meg. Az egyetemista szövetkezet találta neki a munkát. Tízen hordták a zsákokat a vagonokból, négy nap alatt annyit keresett, hogy abból az egész hónapra kifizethette a kosztot. Két napig esőben zsákoltak, csuromvizesek voltak egész nap, de izzadtak is, János észre sem vette, hogy fázik.

*

Pénteken a nővér két ampullát nyomott a kezébe. Szombaton és vasárnap nem dolgozunk. Mondta. Menjen az ügyeletes egészségháza, majd ott beadják. János átvette az üvegcséket, de olyan ügyetlenül, hogy az egyik a padlóra esett. Szerencsére nem tört el, pedig mikor utána kapott, ahelyett hogy a tenyerébe esett volna, ujja hegyével meglökte, így még nagyobb erővel csapódott a linóleumhoz. Elvörösödött, és megkérdezte: Volna olyan szíves, írna igazolást erre az öt napra, mert

a fizikatanár igazolás nélkül nem írja alá a könyvecskémet, ha hiányoztam az óráiról. A nővér szó nélkül vette át az iratait, és töltötte ki a blankettát. Aztán fölnézett. Ezen a címen lakik? Kérdezte. János bólintott. Albérlő vagyon. Mondta. Krancsáréknál lakom szeptember óta. A nővér elmosolyodott. Nem is tudtuk, mi szomszédok vagyunk. Mondta. Én meg a szemközti házban lakom, Jónáséknál. A fiú meg a lány akkor nézték meg egymást igazából. Mindketten csodálkoztak rajta, hogy még nem látták egymást. Végül a nővér azt mondta. Ha tanul, ne menjen be a központba. Van nekem otthon is tűm, jöjjön át Jónásékhoz, majd beoltom.

*

Jónásné szó nélkül beengedte a fiút szombaton. Ilona az egyik emeleti szobában lakott, még ágyban volt, mikor a fiú kopogott az ajtón. Maga aztán korán kel. Állapította meg. Pongyolát kapott magára, székkal kínálta a fiút. Ugyanolyan mozdulatokkal készült az injekció beadására, mint a munkahelyén. A tűk az éjjeliszekrény egyik fiókjában voltak, az asztalra helyezte őket, gondosan fölrázta az üvegcsé tartalmát, leresztelte az ampulla nyakát, fölszívta az orvosságot, ellenőrizte, hogy nem maradt-e levegő a tűben, majd egy kis csomó vattát vett a másik kezébe. Még nem vetkőzött le? Kérdezte. János körülnézett. Hova feküdjek? Kérdezte. A szobában csak a lány ágya volt, a lepedő gyűrött. Az ágyból még a lány melege és illata áradt. Tolja csak le a gatyát. Mondta a lány. Állva is megcsinálhatjuk.

*

Napközben Jánosnak többször is eszébe jutott Ilona. A karját látta maga előtt, aztán a mellét. Érett, kerek karja volt a lánynak, és érett, kerek mellei. A pongyola övét nem kötötte szorosra, amíg ügyködött az injekció előkészítése közben, János a testét figyelte. A lányon színes selyemkombiné volt, többet mutatott, mint takart.

*

Vasárnap be volt vetve az ágy, mikor a fiú megérkezett. Ilona megint pongyolában volt, de megfésülködött, a tűket már az asztalra készítette, éppen kávét töltött két csészébe, mikor felhangzott a kopogás. Már

vártam. Mondta. Nehogy azt higgye, lusta vagyok. Nevetett, és a székre mutatott. Előbb parancsolja a kávé, avagy előbb a böködést? János zavarban volt, nyelt egyet, mikor kikapcsolta a nadrágszíját. Kávészás közben erőt vett a zavarán, moziba hívta a lányt. Nagyon megkönnyebült, mikor az minden szószaporítás nélkül beleegyezett, hogy estére találkozzanak.

*

Bucskó Ilona kerek tíz esztendővel volt idősebb Pósa Jánosnál. Mindketten októberben születtek, Ilona 1942-ben, János 1952-ben. A lány október huszadikán, a fiú 29-én. Ezt még mozibamenetel előtt kiderítették. Nevettek rajta, mert jókedvük volt, de János megrettent a kor-különbségtől, félénken és eléggé szontyolodottan üdögélt a lány mellett a sötét teremben, amíg az meg nem fogta a kezét.

*

A vizsgaidőszakban Jánosnak egész nap tanulni kellett volna. Ült is szorgalmasan a szobában, de gondolatai leginkább Ilonkánál időztek. Mechanikusan olvasott, sokszor kapta magát rajta, hogy már át is lapozott, de nem emlékszik rá, mi volt az előző oldalon. Végül egy este erőt vett félénkségén, és átment Jónásékhoz, bekopogott a lány albérleti szobájába.

*

A lány már öt éve dolgozott az egyetemistaotthon orvosi rendelőjében. Kostić úr, az általános orvos, a főnöke jóságos ember volt, szeretett vele dolgozni, mert nem korholta meg soha, utasításait is halk hangon, inkább magyarázatként adta elő, Ilona élvezte, hogy szinte egyenrangú félként vesz részt a munkában. Ha megfogadja Kostić úr tanácsát, és beiratkozik valamelyik esti tanfolyamra, érdekesebb lett volna az élete. Így csak a két barátnőjéhez járt egy ideig, aztán azok férjhez mentek, és szinte teljesen magára maradt. A kolléganőivel csak általános ügyekről vagy amazok magánügyeiről pletykálhatott, saját magáról nem volt mit elárulnia. Pósa János ügyetlensége tetszett meg neki. János még tőle is félénkebb volt, szerelmi ügyekben járattanabb, az életben elveszettebbnek bizonyult.

*

A lány az ágyon feküdt, a rádiót hallgatta. Nem megyek moziba. Mondta. Nincs kedvem kimozdulni. Inkább pihenek. János leült a székre, tekintetét a földre szögezte, mert amikor fölnézett, rögtön a lány meztelen lábára tapadt a szeme. Nem hoztam semmit. Mondta. Szerettem volna valamilyen ajándékot hozni, de csak szerdán kapom meg az ösztöndíjamat. A lány fölkönyökölt az ágyon. Mit hoztál volna, ha van pénzed? Kérdezte. Elég, ha elmondod nekem. Az olyan lesz, mintha el is hoztad volna. János elmosolyodott. Szerette a lányon levő virágos pongyolát. Otthonossá tette a hangulatot, hogy a lány mindig ugyanazt a tisztára mosott, simára vasalt pongyolát viselte otthon. Egy fülönfüggőt szerettem volna venni. Mondta. Egy karperecet. Egy nyakéket. Egy aranyórát. Egy díszes púderesdobozt. Valamit, amiről én jutok eszedbe majd mindig. Valamit, amiről emlékezel.

*

Első együttlétük viharos volt és rövid. Olyan szenvedélyesen estek egymásnak, mint az éhes ember az ételnek. Később szégyellték magukat mohóságuk miatt. De mikor a lány rászánta magát, és magához húzta a fiút, megfeledkeztek minden gátlásról, őszinte hévvel ölelték egymást sokáig.

*

Bucskó Ilonának új lakást kellett keresnie. Jónásék nem erkölcsi kifogást emeltek a fiatalok együttléte ellen. Egyszerűen megunták, hogy mindennap többször is kaput kell nyitni Jánosnak. Az új házat a négy albérlőjük havi béréből törlesztették, megrögzött szokásaik voltak, amihez az albérlőknek is tartaniuk kellett magukat. A kaput csak Jónásné nyithatta ki, senki más. Ilona két utcával arrébb vett ki egy különbejárattal rendelkező szobát. Kissé többbe került az emeleti szobánál, de nem sajnálta rá a pénzt. Úgy érezte, végre teljes életet él. Ha a kolléganői kérdezték, ő is beszámolhatott egy férfi szokásairól.

*

Föl se merült köztük a jövő kérdése. János másodéves egyetemista volt, az ösztöndíja arra sem elég, hogy megéljen belőle. Ilona fizetése éppen arra futotta, hogy ha kifizeti az albérletet, megéljen. Hat hónapig

kielégítette őket az öröm, hogy találkozhatnak, együtt lehetnek, szeret-
hetik egymást.

*

Észrevétlenül alakultak ki bizonyos megszokások. Mikor János meg-
jött, mindig szájon csókolta Ilonát. A harmadik csóknál csúsztotta a jobb
melle alá a kezét. A bal kezével kezdte oldani a pongyola övét. Az új
lakásban földre terített paplanon szeretkeztek, mert az ágy régi volt, és
annyira nyikorgott, hogy a szomszédok biztosan hallották volna. Míg
János leterítette a paplant a padlóra, Ilona meztelenre vetkőzött. Míg
János vetkőzött, Ilona egyenletesre simogatta a paplant.

*

János boldog volt. Először élt egy igazi nővel. Azelőtt futó kalandjai
akadtak, bajos együttlétek izgalmait élte át. Most biztonságban érezte
magát.

*

Ilona jól érezte magát. Tetszett neki a fiú heves szerelme. Hatalmat
gyakorolt egy férfi fölött, végre teljesen asszonynak tarthatta magát.

*

Hat hónapig minden apró gondjukat elmesélték egymásnak. Rászok-
tak, hogy szeretkezés után heverésznek a paplanon, és beszélgetnek.
Ilona Kostić úr rigolyáiról meg a kolléganők pletykáiról beszélt, János
a tanárokról, az elmúlt és a jövőendő vizsgákról. Közös dolgaikról nem
esett szó, mert az csak szorongást váltott volna ki mindkettőjükben.

*

Karácsonykor János ismét megfázott. Kostić úr megint kiírta az in-
jekciókat, és a fiú mindennap megjelent Ilonánál, aki gyakorlott moz-
dulatokkal döfte a húsába a tűt. Ezen kénytelenek voltak nevetni. Ha
minden hat hónapban oltani kell megfázás ellen, könnyű lesz kiszámí-
tani, hogy múlnak az évek. Mondta a lány. Ezen is nevettek, de mind-
kettőjükben keserű szájíze maradt a gondolatnak. Ilona ugyanis egyszer
felajánlotta, hogy lakjanak együtt, akkor nem kell titkolózni senki előtt,

a hideg szélben sem kell Jánosnak sétálnia őmiatta, de mikor számba vették közös lehetőségeiket, rádöbbenek, hogy több bajt okozna az együttlakás, mint amennyi haszon lenne belőle. Azóta nem beszéltek róla, mint ahogy a jövőről is hallgattak.

*

János teljesen belehabarodott a lányba. Tanult és dolgozott is a diákszövetkezetben, ahányszor csak munkát kapott, de akkor élvezte igazán az életet, ha Ilona mellett lehetett. Tanulás közben is sokszor eszébe jutott a lány nevetése, a mozdulat, ahogy hátraveti a fejét, a figyelem, amellyel letörli a hátát fürdés után.

*

Január 26-án este Ilona ajándékot hozott János-napra. A fiú nagyon megilletődött. Már az is meglepte, hogy Ilona meglátogatta, hiszen találkák mindig a lány lakásán zajlottak le. A kis dobozban aranyozott cigarettatárca feküdt, rajta fölirat: Emlékl. És alatta írott betűkkel bevésve: Ilonától. Igazán rám ijesztettél. Mondta. Azt hittem, valami baj történt. Egy korty ital sincs itthon. A lány az asztal mellé ült, s János furcsállta, hogy olyan komoly. Fekete, állig begombolt ruhát húzott, és a haját is szokatlanul fésülte, valahogy simára és feszesre, ami kissé öregítette. Megcsókolta Jánost, de amikor az a melle alá csúszta a kezét, eltolta magától. Beszélni akarok veled. Mondta. János mosolygott. Ne félj, itt is letehetjük a paplant a földre. De a lány nem mosolygott. Azt mondta, hogy többet nem lehet. Többet nem lehet, mert februárban férjhez megyek. Mondta.

*

János megkísérelte viccel elütni a dolgot. Lehet róla szó. Mondta. Csak előbb hazaviszlek, és bemutatlak öreg szüleimnek. De Ilona a fejét rázta. Kinyújtotta a kezét, hogy János lássa az ujján a gyűrűt. Eljegyeztem magam. Mondta. Kissé váratlanul és gyorsan jött számomra is, de elmúltam harmincéves, ideje a családra gondolnom. Búcsúzni jöttem.

*

János az ágyon ült. Szeretlek. Mondta. Hiszen én szeretlek. Ilona bólintott. Tudom. Mondta. Én is szeretlek. Mondta. De tudomásul kell vened, hogy elmúlt. Mondta. Tanulnod kell, vizsgáznod kell, állást kell találnod. Mondta. János kínjában fölnevetett. Három nappal ezelőtt voltunk együtt. Mondta a fiú. Hemperegtünk a paplanon. Akkor nem szóltál semmit. A lány nem nevetett vele együtt. Akkor még nem voltam menyasszony. Mondta. Még nem is tudtam, hogy férjhez megyek.

*

Legalább mondd meg, hogy ki az az ember. Mondta János. Ha három nap alatt elhatároztad, hogy férjhez mégy hozzá, akkor biztosan úgy néz ki, mint Clark Gable. A lány bólintott. Nagyon jól néz ki. Mondta. Korához képest. János meredten nézte a lányt. Nem szólt, várta, hogy megmagyarázza a dolgot. És Ilona beszélni kezdett. Irattáros a központi levéltárban. Mondta. Véletlenül ismertem meg Újévkor. Ő is ott volt a moziban az újévi műsoron. Egyedül volt, akárcsak én. Negyvenéves, egyszer már nős volt, de gyereke nincs. Ott ismerkedtünk meg az ünnepi tombola húzásakor. Azóta többször is eljött értem az ambulancia elé. Beszélgettünk, megittunk egy kávé a cukrászdában. Tegnap eljött hozzám a gyűrűkkel. És én választottam. A jövő hónapban egybeke-lünk, és én hozzáköltözöm. Nagyon rendes ember, úgy döntöttem, megérdemli, hogy melléje álljak. Kostic úr ismeri már régebbről, ő is azt állítja, hogy megbízható és becsületes. Nem gazdag, de kettőnknek elég lesz, amit keresünk.

*

A lány arcán akaratlanul is az öröm sugárzása jelent meg, mikor a vőlegényéről beszélt. János úgy kiáltott fel, mint akit megszúrtak. És én? Kérdezte. Három napja még simogattál! Velem mi lesz? A lány felállt. Te fiatal vagy, és fölталálsz magad. Mondta. János elébe ugrott. Velem nem volt jó? Kérdezte. Nem szerettél igazán? A lány bólintott. Jó volt veled. Mondta. Szép volt, hogy szerettél. Most vége. Váeljunk el barátságban.

*

Pósa János egyetemista az ablaknál állt, nézte Bucskó Ilonát, amíg az lent becsukta maga mögött a kaput. Úgy érezte, nem igaz, hogy ez vele történik. Ki is mondta. Nem igaz. De mikor kimondta, üresen csengtek a szavak. Úgy érezte, mintha durva varázs játszott volna vele. Szerette volna megakadályozni, hogy a lány kimenjen a szobából, szerette volna ismét a karjába kapni, magához szorítani, szerette volna rákényszeríteni, hogy azt pihegje a fülébe, csakis őt szereti. Nem igaz. Mondta még egyszer, de közben Bucskó Ilona becsukta maga mögött a kaput, és határozott léptekkel indult el a havas utcán. Pósa János egy pillanatban a szekrény felé indult, hogy kabátot kapjon magára, és a lány után szaladjon, aztán megállt. Mit ér el vele, ha veszekszik, ha kiabál, ha pofon veri vagy megüti a lányt. Látta az arcán, miközben jövődő férjéről beszélt, hogy végre boldog. Nagyon fáj neki, hogy ezt a boldogságot nem ő okozta. Tehetetlen dühében keserves sírásra fakadt.

*

Pósa János egyetemista lázasan állt az orvosi rendelő előtt. Öten várakoztak a szobában, a könyvecskéket mind a rendelő tolóablakára rakták érkezésük sorrendjében. Pósa az ajtóhoz ment, megnézte, hogy melyik orvos ügyel. Mikor látta, hogy Kostić doktor az, szótlanul indult kifelé. Évfolyamtársa, Kőműves Géza utána szólott. Már az orvosok közt is válogatsz? Kérdezte. Nem bízol az öregben? De Pósa nem válaszolt a kérdésre, gyors léptekkel távozott a váróból, mielőtt az ügyeletes nővér kilépett volna, hogy összeszedje a betegek könyvecskéit.